

ter för Fabriksintresset, Carolinska och Teknologiska Institutet, Landtbruks- och Målare-Akademierna, o. s. v.

Öfra Kammaren:

	Ledamöter af Adeln.....	50.
	Ledamöter af ofrälse Ståndspers.klas.....	25.
	Biskopar och Pastor Primarius.....	13.
	Universitet. och WettenskapsAkad.....	6.
	Städernas Magistrater.....	5.
10	Bruksägare.....	3.
	Represent. för Rikets största Städer.....	8.

Representanter 110.

Första Kammaren:

	Ledamöter af Bondeståndet.....	66.
	Ledamöter af Borgareståndet.....	42.
	Bruksägare.....	3.
	Represent. för St. Kopparb. Bergsl.....	1.
	Fullmäktige för Stiftens Kyrkoherdar.....	26.
20	Komministrar, Elementar-läroverken och Universitetens Docenter	7.
	Ofrälse Ståndspersonsklassen.....	25.

Representanter 170.

Framdeles skola vi återkomma till en redogörelse för Hrr Lefréns och Sprengtportens reformförslag samt för dem, som finnas framställda i brochuren: *Hvad väntar Svenska Folket af Riksdagen*.

F.

30

34 ANMÄRKNINGAR TILL ARTIKELN »REPRESENTATIONSFRÅGAN» I DAGLIGT ALLEHANDA N:RIS 64, 66 OCH 69.

Freja n:o 25 27. III 1840

Emedan vi i några föregående nummer yttrat oss öfver principerna för en Representationsreform och uti den citerade artikeln i Dagligt Allehanda sett grunder för en sådan reform uppställas, till en del motsatta dem, hvilkas förnuftsenslighet vi sökt bevisa, torde det icke vara olämpligt att med
40 några anmärkningar beledsaga Dagligt Allehandas åsigter af saken.

D. A. utgår ifrån principen af allmänna val och försäkrar att, om blott principen erkännes, det icke blifver allt för svårt att bestämma villkoren för valrätt och valbarhet sådana, att »enligt förnuftets och erfarenhetens ledning samhället må kunna anses äga någon garanti hos sina representanter för deras vilja och förmåga att uppfylla sina åligganden, såsom ombud för det allmännas rätt.» D. A. bestämmer nu villkoren för valrätt i allmänhet lika med 18 § Riksd. Ordn., tilläggande: kunskap uti att »läsa och skrifva modersmålet» samt »försvarlig kristendoms-kunskap.» Vi vilja
50 icke uppehålla oss vid den grad af »garanti», som dessa tvenne sistnämnda villkor »enligt förnuftets och erfarenhetens ledning» erbjuda. Men enligt D. A. bör t. ex. valrättigheten i stad bero af innehafvande af fastighet, värd 500 R:dr, eller af borgare-rätt »med viss census till staden» (5 R:dr B:ko anser D. A. »ej gå för långt neråt»), eller af befattning såsom stadens tjensteman. Uti skriften, »Hvad väntar Svenska Folket af Riks-

dagen», föreslås såsom villkor för allmän valrätt 25 års ålder och en census af 10 R:dr B:ko. Vi fråga nu: äro 21 års ålder, med en census af 5 R:dr, eller 25 års ålder, med 10 R:drs census, villkor, *mera* öfverensstämmande med »förnuft och erfarenhet»? Hvad förnuftigt ligger uti besittningen af fastighet, till ett *minimi*-värde af 500 R:dr? Utgör icke sjelfva besittningen af fastighet å landet, oberoende af census (såsom D. A. föreslagit) och borgare-rätt i stad det enda *förnuftiga* villkoret? Och hvarföre är detta förnuftigt? Jo, emedan det uttrycker ett *allmänt* intresse uti jordbruks-, handels- eller manufaktur-intresset.

Men om D. A. här visat sig erkänna nödvändigheten af att den valberättigade må tillhöra ett visst *stånd*¹, borgarens eller jordbrukarens, så äro dess i anseende till de s. k. »kapaciteterna» föreslagna villkor för valrättighet desto godtyckligare. D. A. föreslår nemligen: 25 års ålder samt examen, »motsvarande fullständig student-examen eller civil-, embets- eller officers-examen.» Hvarföre bör nu den, som dokumenterat sig äga en högre bildning, vara äldre än den, som endast kan »läsa och skriva modersmålet»? Hvarföre bör vidare just denna grad af kunskap berättiga en person, som för öfrigt kan lefva utan gagn och nytta för samhället och således utan intresse för dess bästa, att med sin röst afgöra öfver det allmännas angelägenheter? Måne icke blotta kategorin af *embetsman* innefatta de villkor, D. A. anfört, och dertill praktisk duglighet samt, det förnämsta, ett förnuftigt *samhällsintresse*?

Med ett ord: må man också yrka allmänna val, men må villkoren för valrättighet och valbarhet icke bestämmas godtyckligt. Och det enda sättet att undvika denna godtycklighet är att göra ett *allmänt samhällsintresse* till *conditio sine qua non*. Ty det förnuftigt allmänna är icke *summan*, utan *det väsendliga*, i det enskilda inneboende allmänna.

D. A. yrkar vidare val genom elektorer. Vi tadla äfven vid detta förslag endast *godtyckligheten*. Ty för det första kan på lika grund yrkas elektorer i tredje, fjerde och femte led. För det andra kan den väljande hafva någon kännedom om den ifrågavarande *representantens* politiska insigter och åsikter, men har svårare att ana till de enskilda förhållanden och kon siderationer, hvilka kunna bestämma en *elektor*, så mycket äfventyrligare, då elektorerne skola rösta *per capita*. Vidare måste så väl parti-intresset som *korruption* kunna utöfva ett större inflytande på några få elektorer, än uppå en större massa af valmän.

Vi bekänne också, att vi icke förmå inse *det förnuftiga* deri: att rösträttigheten i allmänhet beräknas efter egendom, men elektorerne efter antal af individer; att elektorerne antal beror af folkmängden, men representanternes af de röstandes förmögenhet. Oss förefalla dessa vexlande bestämningar endast *godtyckliga*.

D. A. yttrar också i frågan om Konungens Rådgifvares representant-rättighet en annan åsigt än den, som i detta blad blifvit framställd, och medgifver dem endast att i representantförsamlingen vara närvarande och deltaga i dess öfverläggningar. Det förnämsta skäl, som härföre anföres, är; »att han» (kronans minister) »alltid, i mer eller mindre hänseende skulle blifva jäfvig uti besluten; naturligtvis röstade han alltid för Regeringens propositioner, så länge han vore minister, och af samma skäl

¹ Der D. A. afvikit från denna princip, uppstå äfven mångfaldiga svårigheter. Så skulle t. ex. en fabriksidkare på landet rösta lika med en hemmansägare, endast inom ett i förhållande till fabriken arbetspersonal mindre elektorsdistrikt. Äfven prester och öfrige jordägande embetsmän skulle endast välja för sin jord, icke för den högre bildningen. I städerna skulle en ägare af hus till 500 R:drs värde äga samma rösträttighet, antingen han är president eller vaktmästare vid samma verk, o. s. v.

- måste han, i Regeringens intresse, uti de flesta fall rösta mot alla viktigare förslag som väcktes å folkombudens sida, emedan när de ej voro väckta af ministären, de ej heller kunde anses ingå i dess system.» Man finner häraf, huru litet D. A. gjort sig reda för betydelsen af den kort förut nämnda »parlamentariska styrelsen», äfvensom det helt och hållet förbisett det viktiga deri, att Konungens Rådgifvare, för att »närvara» i representationen, äro beroende af *folkets val* — ett beroende lika betydelsefullt och långt mera verksamt, än den mycket omtalade 107 §. »Att hafva beslutande rätt i en myndighet inför hvilken man är ansvarig», innebär väl en »anomali.» Men det förstås af sig sjelft, att Konungens Rådgifvare hvarken kunna blifva medlemmar af Konstitutions-, Stats- och BevillningsUtskott, eller emot dessa svarande komittéer, i hvilka ansvarighets- och beskattningsfrågor afhandlas, samt att de likaså äro jäfvice att deltaga uti af dessa frågor föranledda diskussioner och omröstningar. På sådana jäf saknas icke mångfaldiga exempel i andra länders representation äfvensom i Sveriges nuvarande samt i alla länders collegier och domstolar.
- Ännu återstår en med de allmänna valen sammanhängande fråga, nemligen: Representationens inre inrättning. Vi förutse att D. A. skall tvingas att hylla enkammarssystemet, och skola icke dröja att genom våra anmärkningar visa, att vi ansett D. A:s åsigter förtjena uppmärksamhet och pröfning.

35 ANMÄRKNINGAR TILL ARTIKELN: »REPRESENTATIONSFRÅGAN» I DAGLIGT ALLEHANDA N:O 73.

Freja n:o 27 3.IV 1840

- Uti vår förra artikel (Freja N:o 25) yttrade vi vår förmodan, att Förf. i *Dagl. Allehanda* genom sitt yrkande af allmänna val i Sverige, uti närvarande tidpunkt, äfven skulle tvingas till att *tala för enkammarssystemet* och sålunda, lik mången annan representationsförbättrare, för medlet *uppföra ändamålet*. Vi finna nu att *Dagl. Alleh.* tvertom hyllar *tvåkammarssystemet* och med *Tocqueville* anser dettas förnuftiga nödvändighet för det representativa samhällsskicket så erkänd, att läran derom kan anses för ett *Statsvetenskapens axiom*. Öfra kammarens *konservativa* natur söker Förf. icke blott i det skydd mot »den stora massans tillfälliga opinion», densamma kan gifva åt bestående lagliga former och åt Styrelsemakten, utan äfven förnämligast i dess förmåga att »bevara folket eller den af detta valda kammare mot de öfverraskningar, en maktlysten och slug Regering, som i en kritisk tidpunkt lyckas bemäktiga sig opinionen, torde kunna anlägga mot friheten.» Förf. citerar med skäl Sveriges egen historia såsom bevisande möjligheten af sådana »anläggningar» och af deras »framgång.» Ännu en »*viktig fördel*» af tvåkammarssystemet, hvilken äfven är framställd i skriften: »Förslag till en omfattande och verkställbar Representationsförändring», finner Förf. deruti, att Öfre kammarens tillvaro »hindrar en alltför stark direkt splittring mellan Representationen och Regeringen», då nemligen det »fördröjande *Nej*» till Första kammarens beslut »såges af en Öfre kammare, bildad icke på grund af privilegier och konungagunst, utan genom Nationens val bland landets utmärktaste män.»

Likaså mycket som vi uti dessa åsigter öfverensstämma med Förf. i *Dagl. Alleh.*, likaså öfvertygade äro vi derom att valrättigheten till en Öfre kammare principenligast tillkommer ett lands »*municipaliteter*»,